

УДК 338.24:65.011

Гарасимюк Юлія, Білоус Ольга

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

**СТРАТЕГІЧНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ, ЯК ІНСТРУМЕНТ СИСТЕМИ
УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ СУБ'ЄКТОМ**

Harasymiuk Yuliia, Bilous Olga

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil (Ukraine)

**STRATEGIC ECONOMIC ANALYSIS, AS A TOOL OF THE MANAGEMENT
SYSTEM BY AN ECONOMIC ENTITY**

Грамотно організована система управління багато в чому забезпечує ухвалення найефективніших рішень з управління фінансами економічного суб'єкта, що ведуть до досягнення основної мети - максимізації добробуту його власників.

Часто керівництво компанії не замислюється над тим, що такі чинники, як порядок ухвалення рішень, порядок опрацювання інформації, принципи мотивації персоналу та інші, між собою тісно взаємопов'язані. Ця сукупність являє собою систему управління.

У світовій практиці розроблено низку управлінських технологій, які дають менеджменту компанії необхідні інструменти в рамках відповідних функціональних галузей, такі, як бюджетне управління, процесне управління, стратегічне управління (система збалансованих показників). Іншими словами, система управління - це певний набір «правил гри» в компанії та інструменти їх реалізації.

На жаль, існує думка, що система управління - це програма, яку достатньо купити і запустити. Однак, як показує практика, цього недостатньо. З погляду автоматизації можуть виникати ситуації, коли дві схожі компанії впроваджують одне й те саме програмне забезпечення, витрачають на це однакові кошти, а результат виходить різний: в одній компанії проєкт швидко окупився і став приносити вигоди, а в другій він став збитковим.

У процесі впровадження інформаційних систем неминує перерозподіляються функції та ресурси між співробітниками і відділами. Саме ці побічні зміни впливають на систему управління і дають економічний ефект. Коли впроваджується інформаційна система, то переслідується одна мета - автоматизувати бізнес-процеси. При цьому не завжди аналізується, чи будуть побічні ефекти сприятливими для бізнесу. За останні роки деякі компанії провели експерименти з 5-6 інформаційними системами, але видимих результатів не отримали. Отже, як мету треба ставити не автоматизацію, а зміну внутрішніх «правил гри» в компанії. Під цим треба розуміти впровадження ефективних систем управління, а автоматизація є лише його завершальною стадією.

Прикладів складових ефективних систем управління досить багато. Що стосується фінансів - це технологія бюджетного управління, коли бюджети з фінансових прогнозів перетворюються на ефективний інструмент управління, що дає змогу делегувати повноваження всередині компанії. Але впровадити технологію бюджетного управління й автоматизувати бюджетування - різні речі. За сучасних обчислювальних потужностей комп'ютери можуть згенерувати тисячі фінансових планів і мільйони показників. Аналогічні проблеми виникають і при впровадженні процесного управління. Без попередньої оптимізації процесів, закріплення відповідальності, ясної схеми інформаційних потоків автоматизовані бізнес-процеси можуть поглинути весь робочий час співробітників.

Отже, людський фактор є «вузьким» місцем при впровадженні ефективної системи управління. Важливо донести до співробітників нові принципи роботи, навчити управлінських технологій.

Існують перевірені часом спроби оцінки ефективності впровадження сучасних інструментів управління.

Одним з основних інструментів у системі управління є стратегічний економічний аналіз.

Успішне вирішення завдань економічного аналізу неможливе без створення та ефективного функціонування системи фінансово-економічної інформації. Для реалізації окремих методик економічного аналізу можна обмежитись лише даними публічної фінансової звітності організації, але для організації стратегічного, тактичного, оперативного, комплексного економічного аналізу потрібна ціла система інформаційної підтримки.

Інформаційне забезпечення економічного аналізу має базуватися на математичній теорії інформації, яка досліджує способи визначення кількості та якості інформації, процеси збирання, структуризації, систематизації, зберігання та передачі її різним користувачам. Загальна теорія інформації - галузь наукового знання про найзагальніші закони прояву інформаційної реальності, що лежать в основі розвитку природи і суспільства. Для реалізації методики стратегічного економічного аналізу необхідна формалізація складних алгоритмів, а також розроблення спеціальних програмних комп'ютерних продуктів.

Збирання, опрацювання та аналіз вихідної інформації для ухвалення управлінських рішень - настільки серйозна проблема, що для її розв'язання з'явився окремий напрям інформаційних технологій – інформаційно аналітичні системи.

Список використаних джерел:

1. Аніловська Г. І. Інформаційні системи і технології в економіці. Львів: ЛНУ, 2021. 228 с.
2. Бланк І. А. Управління вартістю компанії. К.: Ніка-Центр, 2021. 528 с.
3. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2022. 396 с.
4. Краузе О., Синькевич Н., Юрик Н. Економічний аналіз та контроль кризових явищ у діяльності підприємств. Галицький економічний вісник. 2024. № 1. С. 14-24. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1254>
5. Малюта Л. Я., Хоменко О. О. Стратегічний економічний аналіз. К.: Центр учбової літератури, 2020. 304 с.
6. Синькевич Н., Краузе О. Економічний аналіз: перспективи розвитку в умовах діджиталізації економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 2 (81). С 7-15. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.007